

Şirketlerde Damga Vergisi Sorunsali - 2

Damga Vergisi Kanununda; damga vergisi yükümlülüğü doğmakla birlikte avantaj sağlamak üzere teşvik edici istisna uygulamaları getirilmiş ve madde 9.'da "bu kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kağıtlar Damga Vergisinden müstesnadır" hükmü ile ekli 2 sayılı tabloda istisna tutulan kağıtlar sayılmıştır. Bu istisnalardan sanayicilerimiz için önemli olanlar ayrıntılı olarak belirtilmiştir:

1- İhracat ve Döviz Kazandırıcı İstisnalar;

- a) İhracat karşılığı yapılacak ödemeler (ihracatın finansmanında kullanıldığının tevsiki kaydıyla prefinansman, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu çerçevesinde yapılan ödemelere ilişkin taahhütnameler ile temliknameler ve Sosyal Güvenlik Kurumu prim borçları ile genel bütçeli idarelere olan borçların mahsubu dâhil).
- b) İhracattan doğan alacağın ihracatçı tarafından temliki.
- c) İhracat bağlantıları için düzenlenecek anlaşmalar.
- d) Transit ticarete konu malın satın alınması ve satılması.
- e) Tedarik edildikleri şekliyle ihraç edilmek üzere mal alımı.
- f) Gümrük Kanununun 131. maddesine istinaden ithalat vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi ambalaj malzemesi ithali ile kati ihraç edilen mallara ait ambalaj malzemesinin geçici ihracı ve ithali.
- g) Dahilde işleme izni kapsamında iznin geçerli olduğu süre içerisinde yapılan ithalat.
- h) Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında belgenin geçerli olduğu süre içerisinde yapılan ithalat veya yurt içi alımlar.
- i) Gerçekleştirilen mamul ürün ihracatı karşılığı olarak bu ürünlerin üretiminde kullanılan girdilerin Toprak Mahsulleri Ofisinden veya Şeker Kurumunca tespit edilen şeker fabrikalarından alımı.
- j) Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesine bağlanan aşağıda sayılan diğer döviz kazandırıcı faaliyetlere ilişkin işlemler nedeniyle, belgenin geçerlilik süresi içerisinde belgede yer alan tutarla sınırlı olmak kaydıyla, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden müstesnadır.
- k) Tam mükellef firmalarca, ihraç ürünlerimizin pazarlanması amacıyla yurt dışında mağaza açılması veya işletilmesi.

2- İhale Kapsamında İstisnalar ve Diğer istisnalar;

- a) Kalkınma Bakanlığınca yayımlanan cari yıl yatırım programında yer alan yatırımlardan ve Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bu programda yer almayan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye çıkarılanların ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen ana yüklenici firmalar,
- b) Tam mükellef olması hâlinde, uluslararası ihalelerde tamamı üzerinden, yabancı para ile finanse edilenlerde ise yabancı paraya isabet eden oranda yapacakları teslim, hizmet ve faaliyetler ile tam mükellef imalatçı firmaların, bahse konu işte kullanılmak üzere bu işin yapımını yüklenen firmaya üreterek yapacakları mal ve malzeme ile hizmet satış ve teslimleri,

- c) Savunma Sanayii Müsteşarlığınca onaylanan savunma, güvenlik veya istihbarat alanları ile ilişkili projeleri üstlenmiş tam mükellef imalatçı firmalar,
- d) Ekonomi Bakanlığınca belirlenen yatırım malları listesinde belirtilen malları üreterek yapacakları satış ve teslimleri. Tam mükellef imalatçı firmaların, Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında monte edilmemiş haldeki aksam ve parçaları ithal edebilecek firmalara, ithal edebilecekleri bu aksam ve parçaları üreterek yapacakları satış ve teslimleri,
- e) Yap-İşlet Modeli çerçevesinde yapılacak yatırım projelerini üstlenen tam mükellef firmaların yapacakları hizmet ve faaliyetleri,
- f) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından uluslararası ihaleye çıkarılmış yurt içi veya yurt dışı taşıma işlerini yüklenen tam mükellef firmaların bu faaliyetleri,
- g) Uluslararası yük ve yolcu taşımacılığında döviz olarak kazanılan bedellerin yurda getirilmesi kaydıyla kara, deniz veya hava ulaştırma hizmet ve faaliyetleri,
- h) Yurt dışına yönelik olarak gerçekleştirilecek müteahhitlik, müşavirlik, yazılım ve mühendislik hizmetleri,
- i) Yabancı uyruklulara (diplomatik temsilcilikler ve mensupları dâhil), turistlere veya yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarına ülkemizde buldukları sürede, döviz karşılığı verilecek sağlık hizmetleri.
- j) Turizm müesseseleri ile seyahat acentelerinin yurt içindeki ve yurt dışındaki turizm faaliyetleri sırasında yaptıkları döviz karşılığı hizmet satışları.
- k) Bedelleri döviz olarak alınmak kaydıyla yurt dışında yerleşik firmalar adına gerçekleştirilen bakım ve onarım hizmetiyle, dış sefere çıkan Türk ve yabancı bayraklı gemi, uçak veya tırların bakımı ve onarımı, yenileme ve dönüşüm ile bakım, onarım, yenileme ve dönüşüm kapsamında gerçekleştirilen mal (yakıt ve madeni yağlar hariç) ve hizmet satışları.
- l) Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan maden havzalarından rüdvans karşılığında maden çıkarımı ve işletmesiyle ilgili üretim faaliyetleri.
- m) Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan ve Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenen yatırım malları, sınai mamuller ve yazılım hizmetlerine yönelik ihaleleri kazanan tam mükellef imalatçı firmaların üreterek yapacakları satış ve teslimleri.
- n) İkili veya çok taraflı uluslararası anlaşma hükümlerine göre yurt içinde bulunan yabancı kuruluşların yurt dışından getirme imkanına sahip buldukları sınai mamulleri teslim eden tam mükellef imalatçı firmalar, yabancı ülke temsilcilikleri ve kuruluşlarına ait tesislerin yapımını ve onarımını üstlenen tam mükellef müteahhit firmaların faaliyet ve teslimleri.
- o) İkili veya çok taraflı uluslararası anlaşmalar kapsamında Türkiye'de gerçekleştirilen projeleri üstlenen kurum, kuruluş veya şirketler (bunlar tarafından yurt içinde projenin yürütülmesi amacıyla kurulan veya ortaklık gerçekleştirilen şirketler dâhil) tarafından proje kapsamında verilen yapım ve teslim işlerini yüklenen firmalar,
- p) Teşvik Belgesi kapsamında yapılan yatırımlar.

Damga vergisi istisnası uygulamak suretiyle işlem yapan kuruluşlar, istisnaya konu işlemin mahiyeti ile alınmayan vergi tutarını, işlemin yapıldığı tarihi takip eden otuz gün içinde ilgililerin gelir veya kurumlar vergisi bakımından bağlı bulunduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar.

Gelir İdaresi başkanlığının üç ayrı muktezasında; a) şirketiniz ile ... Ltd. Şti. arasında düzenlenen söz konusu sözleşmeye, şirketinizin sahip olduğu .../.../2018 tarih ve ... sayılı Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yer alan bina inşaat yapımına ilişkin düzenlenmiş olması koşulu ile belgedeki bina inşaatına ilişkin değerle sınırlı olmak üzere damga vergisi istisnası uygulanması gerektiği, b) kurumunuz ile ... Pte. Ltd. arasında bor ürününü ihracına yönelik olarak düzenlenen .../.../2020 tarihli sözleşmeye atıfta bulunan .../.../2020 tarihli zeyilname ile sözleşme tutarının azaltıldığı dikkate alındığında, söz konusu zeyilnamadan damga vergisi aranılmaması gerekmekte birlikte, .../.../2020 tarihli sözleşmenin ihtiva ettiği tutar üzerinden hesaplanan ve ihracata ilişkin olması nedeniyle istisna uygulanarak alınmayan damga vergisinin, gerçekleşmeyen ihracata isabet eden kısmının ceza ve gecikme faizi ile birlikte geri alınması gerektiği, c) işten ayrılan personelinize yapılacak işe başlatmama tazminatı ödemesine ilişkin olarak Damga Vergisi Kanununda herhangi bir istisna hükmü bulunmayıp, söz konusu ödeme nedeniyle düzenlenen kağıtların 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun IV/1-b fıkrasına göre damga vergisine tabi tutulması gerektiği" belirtilmiştir.

Prof. Dr. Keramettin Tezcan
Mali Hukuk Öğretim Üyesi
Alotto Sorumlusu